

W średniowieczu pod Poznaniem mieszkała olbrzymka

4 listopada 2022

W średniowieczu na Ostrowie Lednickim, jednym z najważniejszych ośrodków administracyjnych Polski w czasach Mieszka I i Bolesława Chrobrego, mieszkała prawdziwa olbrzymka. Kobieta zdecydowanie wyróżniała się z otoczenia, była aż o pół metra wyższa niż jej przeciętny pobratymiec.

Anna Maria Kubicka z Wydziału Zoologii Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu we współpracy z Philippe Charlierem z Université Paris-Saclay i Antoine Balzeau z Królewskiego Muzeum Afryki Centralnej w Belgii przeprowadzili badania szkieletu OL-23/77 z Ostrowa Lednickiego. Szkielet należał do wyjątkowo wysokiej kobiety, a naukowców interesowała przede wszystkim budowa jej czaszki. Porównano ją z 32 innymi szkieletami z tego samego miejsca pochodzącymi z XI–XIV wieku.

Szkielet OL-23/77 miał długość 208 centymetrów i nosił ślady zaburzeń hormonalnych. bliższe badania wykazały, że mamy do czynienia z kobietą, która zmarła w wieku 25–30 lat i miała szacunkowo 215,5 cm wzrostu. Tymczasem inne pochowane w tym samym miejscu osoby, których szkielety nie nosiły śladów zmian patologicznych, miały średnio 162,1 cm wzrostu.

Badania sugerują, że wspomniana kobieta cierpiała na gigantyzm i/lub akromegalię. To bardzo podobne choroby. Gigantyzm rozwija się u dzieci i prowadzi do nadmiernego patologicznego wzrostu. Akromegalia zaś rozwija się u osób, które już przestały rosnąć i dochodzi np. do zwiększenia wymiarów rąk, stóp. języka, nosa czy żuchwy.

Szkielet olbrzymki spod Poznania był wydłużony i masywny, ale z normalnymi proporcjami kości, co wskazuje na gigantyzm. Z kolei na akromegalię wskazują wydłużona i wysunięta żuchwa, powiększone kręgi oraz grube kości. Autorzy zastrzegają

jednak, że – jako ich cechy szkieletu w obu chorobach są podobne – bez badań genetycznych nie można jednoznacznie stwierdzić, czy kobieta cierpiała na jedną z nich czy na obie.

Tomografia komputerowa i modelowanie trójwymiarowe czaszki kobiety wykazały na występowanie u niej wybrzuszeń z lewej strony kości czołowej i lewej strony kości potylicznej. To rzadko spotykana asymetria. Znacznie częściej spotykaną asymetrią są wybrzuszenia z prawej strony kości czołowej i lewej kości potylicznej. Tak też było u 27 z 32 pozostałych czaszek z Ostrowa Lednickiego. Jednak asymetria u olbrzymki nie odbiegała od normy. Kobieta miała grubsze kości czaszki, co jest zgodne z tym, co wiemy o akromegalii. Jednak jej kość czołowa jest znacznie grubsza od potylicznej, co może mieć związek z czasem wystąpienia okresu nieprawidłowego wzrostu.

Co interesujące, ogólna anatomia czaszki OL-23/77 była podobna do pozostałych badanych czaszek. „Nie zaobserwowaliśmy żadnych oznak patologii czy nieprawidłowości mogących wpływać na mózg, gdyż wszystkie anatomiczne i funkcjonalne obszary widoczne na odlewie wnętrza czaszki wykazują prawidłowy rozmiar i kształt” – stwierdzają autorzy badań. Ze szczegółami ich pracy można zapoznać się na łamach „Frontiers in Endocrinology”.

Autorstwo: Mariusz Błoński

Zdjęcie (przed fotomontażem): [Erin McAuley](#) (CC BY 2.0)

Na podstawie: [FrontiersIn.org](#)

Źródło: [KopalniaWiedzy.pl](#)